

ประวัติศาสตร์นิพนธ์สมัยฟื้นฟูศิลป์วิทยาการ

จากอบ คริสตอฟฟ์ เบอร์คฮาร์ดต์¹ และ จอห์น แอดดิสัน ไซมอนส์ ประธานมุคกلاح ว่าเป็นมุคเมดและยกย่องมุคฟื้นฟูศิลป์วิทยาว่าเป็นมุคที่ยุโรปมีความก้าวหน้าทางด้านวัฒนธรรมมาก อย่างไรก็ได้ มุคนี้เป็นมุคที่เจริญมาจากฐานของสมัยกลางผสมกับขบวนการในมุคฟื้นฟูศิลป์วิทยาที่เรียกว่า มนุษยนิยม คือ การรื้อฟื้นอารยธรรมคลาสสิก ให้ความสนใจเรื่องราวของมนุษย์และยึดถือมนุษย์เป็นศูนย์กลาง แต่การที่ถือมนุษย์เป็นศูนย์กลางนี้แตกต่างจากกรีกและโรมัน กล่าวคือ ไม่ใช่มนุษย์สามารถคุ้มครองกระทำและชาติกรรมของตนเองได้ แต่เป็นมนุษย์ที่มีอารมณ์ซึ่งเป็นอิทธิพลของศาสนาคริสต์ ดังนั้น ประวัติศาสตร์จึงกลายเป็นประวัติศาสตร์อารมณ์ของมนุษย์² นอกจากนี้ยังถือมนุษย์เป็นศูนย์กลางแล้วยังเป็นเรื่องราวของคนนอกศาสนาซึ่งเป็นขบวนการตอบโต้การครอบจำกัดทางศาสนาในสมัยกลาง

มนุษยนิยมเมื่อมาใช้กับประวัติศาสตร์ ก็คือการค้นหางานเขียนในสมัยคลาสสิก หลังจากค้นพบแล้วก็จะมีการเปรียบเทียบ การวิจารณ์เพื่อทำให้งานเขียนสมบูรณ์ ในการเขียนประวัติศาสตร์ ก็จะลดเรื่องราวปาฏิหาริย์ทางศาสนาในการตีความหมายทางประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ได้ นักมนุษยนิยมส่วนใหญ่ก็มิใช่ว่าจะต่อต้านศาสนาทุกคน นักมนุษยนิยมมักจะละทิ้งข้อความที่ขัดแย้งกับหลักทางศาสนามากกว่าจะปฏิเสธโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้มีการฟื้นฟูประวัติศาสตร์ของคนนอกศาสนาหลังจากที่ถูกปฏิเสธในงานเขียนของอ古สตินและ อโรเชอส ดังนี้เนื่องจากความชื่นชมในอารยธรรมคลาสสิก และนักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้พระอย่างเช่นในสมัยกลาง จึงมีการใช้วิธีการเขียนประวัติศาสตร์ของคลาสสิก และสนใจเรื่องการเมือง ซึ่งเป็นผลจากเป็นมุคที่เริ่มมีความรู้สึกชาตินิยมสมัยใหม่เกิดขึ้น

การเขียนประวัติศาสตร์ตามแนวมนุษยนิยมเริ่มในอิตาลี ครั้งแรกเป็นการเขียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ต่อมาด้วยความรู้สึกชาตินิยมทำให้ขยายขอบข่ายความสนใจออกไปโดยเหตุที่นักประวัติศาสตร์มนุษยนิยมสนใจดีที่ห่างไกลของคลาสสิก ดังนั้น การเขียนประวัติศาสตร์ไม่ถูกจำกัดให้เป็นเพียงประวัติศาสตร์ร่วมสมัยอีกต่อไป แต่ยังสนใจดีที่ห่างไกล

¹เบอร์คฮาร์ดต์(ค.ศ. 1818–1897 เป็นนักประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่ยังไหญ์ในศตวรรษที่ 19 เข้า เที่ยน Civilization of the Renaissance in Italy (ค.ศ. 1861)

อีกด้วย นักประวัติศาสตร์มุชย์นิยมเน้นการเขียนประวัติศาสตร์ไปในแง่วรรณคดี จึงปรับปรุงด้านภาษาและวัฒนธรรมมากกว่าเป็นการปรับปรุงในเรื่องการวิจารณ์หรือทางด้านสังคมศาสตร์แบบอย่างของการเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยนี้จึงยึดวิธีการของลิว และตาซิทุส มา กกว่าของชูเชิดีสหรือโพลีบีอุส แม้ว่านักประวัติศาสตร์มุชย์นิยมจะละทิ้งปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ออกไปแต่ก็มุ่งให้ความสนใจเกี่ยวกับนิทานปรัมปรา และมักจะละทิ้งข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เพื่อที่จะให้ภาษาสละลาย

ความเป็นมุชย์นิยมมิได้ทำให้มีเสรีภาพในการเขียนประวัติศาสตร์ดังที่เข้าใจกัน จริงอยู่มุชย์นิยมทำให้ประวัติศาสตร์เป็นอิสระจากทางศาสนา แต่ยังคงมีข้อผูกมัดทางมรรคาสที่ทำให้การเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยนี้ไม่เป็นไปในลักษณะเป็นกลางและมีความแน่นอน เช่นยังคงมีการยกย่องวีรบุรุษในขณะที่นักประวัติศาสตร์สมัยกлагอย่างพระ นักมุชย์นิยมยกย่องเจ้าชายแห่งนครรัฐและกษัตริย์ออกจากนี้ในสมัยนี้ยังคงไม่มีนักประวัติศาสตร์อาชีพ นักประวัติศาสตร์จะต้องเขียนภายใต้การอุปถัมภ์ของคนบางคน จึงยังไม่อยู่ในลักษณะเป็นกลางเท่าไรนัก อย่างไรก็ได้ ในสมัยนี้มีผู้เริ่มสนใจศึกษาประวัติศาสตร์มากขึ้น ประกอบกับการประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ ทำให้งานเขียนแพร่หลายออกไป สำหรับการเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการนี้ เพื่อให้มองเห็นภาพได้อย่างชัดเจนจึงขอแบ่งเป็นประวัติศาสตร์นิพนธ์ในอิตาลีและประวัติศาสตร์นิพนธ์นอกประเทศอิตาลี

ประวัติศาสตร์นิพนธ์ในอิตาลี

อิตาลีเป็นประเทศแรกที่มีนักเขียนประวัติศาสตร์มรรคาสก่อนประเทศอื่นในยุโรป เนื่องจากหัว ๆ ที่ศาสนจักรในสมัยกลางของอิตาลีคุ้มทางการศึกษา แต่ยังคงมีโรงเรียนของมรรคาสตั้งแต่สมัยจักรวรรดิโรมัน ทำให้มรรคาสอ่านและเขียนภาษาละตินได้ในสมัยกลาง อิตาลีมีชนชั้นทนาญความ นายแพทย์ โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 12 มีการสนใจศึกษากฎหมายโรมัน ทำให้จำนวนนายความ นายแพทย์มีเพิ่มขึ้น

การเมืองในลอมบาร์ดี เปีย蒙ต์ และทัสคานี แตกต่างจากอิตาลีภาคกลางโดยเฉพาะโรม และเนเปิลทางใต้ ทำให้มีนักประวัติศาสตร์มรรคาส เนื่องจากดินแดนดังกล่าวปกครองแบบนครรัฐอิสระ และรูปแบบของรัฐบาลเป็นแบบสาธารณรัฐ ชนชั้นสำคัญคือชนชั้นกลาง มีการเลือกตั้งข้าราชการ ทำให้ประชาชนสนใจประวัติศาสตร์ชุมชนของตน จึงมีการเขียนประวัติ

ศาสตร์ท้องถิ่นกันค่อนข้างมาก การเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยนี้มักเป็นรูปเน้นความจริงพิจารณาได้จากมีข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคมปรากรภูมิในงานเขียนของนักประวัติศาสตร์หลายคน รัฐอิตาลีในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการมีได้มีรูปรัฐบาล สังคมและเศรษฐกิจแบบเจ้าชุมชนนายยกเว้นรัฐของศาสนาและเปลี่ยน

فلอเรนซ์เป็นแหล่งสนับสนุนในการศึกษาประวัติศาสตร์ การเขียนประวัติศาสตร์ของฟลอเรนซ์ในระยะแรกยังเป็นเรื่องการรวบรวมตำนานและเต็มไปด้วยข้อผิดพลาด นักประวัติศาสตร์คนสำคัญของฟลอเรนซ์คนแรก คือ จิโอลานี วิลลานี (ca. 1272-1348) เป็นพ่อค้า เขาเขียนพงศาวดารเมืองฟลอเรนซ์ พงศาวดารนี้เริ่มในสมัยไบเบิลแล้วมาสิ้นสุดลงในคร.ศ. 1348 อันเป็นปีที่ผู้เขียนเสียชีวิต เป็นพงศาวดารที่มีผู้นิยมอ่าน กำเนิดของเมืองฟลอเรนซ์นี้เข้าใช้ตั้นนานของ ชาวน้ำโนเม แต่ก็ได้มีการวิเคราะห์วิจารณ์ก่อนใช้ ในเล่มที่ 8 วิลลานี ไม่เพียงแต่เขียนข้อเท็จจริงแต่ยังเขียนสาเหตุ เงื่อนไขและผลอีกด้วย เงื่อนไขที่เข้ามายังประกอบด้วยเศรษฐกิจสังคม ในเรื่องเศรษฐกิจนี้ เขามีความเชี่ยวชาญเนื่องจากเขามีภูมิปัญญาเป็นกงสุลของสมาคมพ่อค้าเกี่ยวกับผ้าสักหลาด และเมืองฟลอเรนซ์เองเป็นศูนย์กลางการอุตสาหกรรมและการธนาคารของยุโรปอย่างไรก็ได้ อิทธิพลของสมัยกลางยังคงมีอยู่ วิลลานี ถือว่าประวัติศาสตร์โลกคือประวัติเกี่ยวกับนาปของมนุษย์ เจตจำนงของพระเจ้าและการตัดสินของพระเจ้า เขายังมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่อให้ประชาชนในอนาคตประพฤติตนอย่างมีคุณธรรม เขายังถือว่าประวัติศาสตร์และโทรศัตurmีความเกี่ยวพันกัน³ งานเขียนของเขานี้บางลักษณะได้อิทธิพลมนุษย์นิยม เมวิลลานีจะมีบทบาทในการเขียนประวัติศาสตร์ของสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ แต่ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของการเขียนประวัติศาสตร์สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการคือ⁴ เพตราซ (ca. 1304-1374) เพตราซเป็นบุตรชายของหนาแน่นความถูกเนรเทศพร้อมกับดังเด ได้รับการศึกษาในฝรั่งเศสและโอลอนญาทางด้านกฎหมาย แต่สนใจวรรณคดีคลาสสิกโดยเฉพาะงานของซีเซโรและเวอร์จิล นอกจากนี้เพตราซสนใจในประวัติศาสตร์สมัยโบราณ โดยสนใจสมัยโรมันปกครองโลก จุดประสงค์ของเพตราซคือมุ่งความเป็นเอกภาพของอิตาลี ทำให้เขามีนักประวัติศาสตร์มุ่งความนิยมคนแรกที่เขียนประวัติศาสตร์ของโรม โดยเน้นวีรบุรุษ 31 คนในประวัติศาสตร์โรมันตั้งแต่สมัยโรมันรุสจนถึงสมัยซีซาร์

³Fitzsimons, ed. *The Development of Historiography*, p. 93

⁴Barnes, *A History of Historical Writing*, p. 102.

ในเรื่องเอกสารและการค้นคว้า เพทราซมีได้วิจารณ์เอกสารที่เข้าคันคว้า เพทราซลังทึ้งนิยายปรัมปราของสมัยกลางที่เกี่ยวกับโรมแต่ยังคงนิยายปรัมปราในสมัยคลาสสิกบ้าง เพทราซได้ให้ความคิดแก่ประวัติศาสตร์บางอย่าง ได้แก่เรื่องการแบ่งยุค เขากำหนดให้ยุคโบราณมาสิ้นสุด เมื่อจักรพรรดิโรมันmanyomรับนับถือศาสนาริสต์ ส่วนสมัยใหม่ก็นับจากสมัยนั้นจนถึงยุคของ เข้า ยุคหลังนี้เป็นยุคเสื่อม จัดเป็นจุดเริ่มต้นความคิดที่ว่ายุคกลางเป็นยุคเมือง เพทราซมีความเห็นว่าประวัติศาสตร์ที่ควรเรียนรู้คือ ประวัติศาสตร์โรมัน

ลิโอนาร์โด บูญ尼 (ค.ศ. 1389-1444)

ได้รับการศึกษาภูมายในฟลอเรนซ์ แต่สนใจวรรณคดีคลาสสิกต่อมาได้เป็นแขนงการของสันตปาประหว่าง ค.ศ. 1405-1415 และเป็นเจ้าหน้าที่คนสำคัญของฟลอเรนซ์ ใน ค.ศ. 1415 เข้าเขียน *History of the Florentine People* เป็นประวัติศาสตร์การเมือง 12 เล่ม เล่มแรกสรุปประวัติศาสตร์ฟลอเรนซ์ตั้งแต่เริ่มสร้างเมืองจนถึงการสิ้นชีวิตของกาซติย์เฟรดเดอริคที่ 2 (ค.ศ. 1250) หนังสือเล่มอื่น ๆ เป็นรายละเอียดอื่น ๆ งานของเขามีลักษณะคล้าย ๆ กันนวนแหน่ง เขียนประวัติศาสตร์มนุษย์นิยมอื่น ๆ เช่น การใช้สไตล์การเขียนของกรีกและสำเนียงแบบโรมัน การสนใจในเรื่องการเมือง การกำจัดปาฏิหาริย์ทั้งของฝ่ายนักศาสนาและฝ่ายคริสต์เดียน ยิ่งกว่านั้นบูญนิวเคราะห์หลักฐานต่าง ๆ กำจัดตำนานต่าง ๆ ออกจากหนังสือของเข้า โดยที่เขามีประสบการณ์เป็นเจ้าหน้าที่ในสาธารณรัฐอิสระทำให้เขาตีความประวัติศาสตร์โดยเน้นความสำคัญของคอมมูนที่มีต่อประวัติศาสตร์อิตาลี

บูญนิ บังเขียน *Commentary on Contemporary Events in Italy* โดยมุ่งเน้นประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในยุคของเข้า แต่งานชิ้นนี้มีลักษณะเป็นบันทึกความทรงจำมากกว่า วิธีการเขียนของเขาตอนลดจนการแบ่งยุคเป็นที่ลอกเลียนในเวลาต่อ ๆ มา เขามีอิทธิพลต่อนักประวัติศาสตร์ฟลอเรนซ์รุ่นหลัง เช่น เบเนด็ตโต แห่งแอคคอลตี (ค.ศ. 1415-1466) บาร์โซโลมิว เดลลา สกาลา (ค.ศ. 1430-1497)

อย่างไรก็ดี บูญนิ มิใช่นักประวัติศาสตร์ที่เชี่ยวชาญ เขายังเป็นเจ้าของต้นฉบับ Gothic Wars ของ โปรตุเกส ซึ่ง บูญนิ ได้แปลเรื่องนี้อีกมาโดยมิได้ระบุถึงเจ้าของเรื่อง⁵

ลอเรโน วัลล่า (ค.ศ. 1406-1457)

เป็นนักประวัติศาสตร์มนุษย์นิยมคนแรกที่เขียนในแนวปีล ค.ศ. 1445 ได้เขียน *The History of King Ferdinand of Aragon* เป็นงานสั้น ๆ สไตล์การเขียนชัดแจ้ง แต่มุ่งชีวิตส่วนตัว

⁵ Fitzsimonds, *The Development of Historiography*, pp.96-97, Thompson, A *History of Historical Writing*, p.479.

มากกว่าเป็นประวัติศาสตร์ งานชิ้นนี้ไม่ประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของเขาก็อยู่ในวิธีการวิจารณ์วิเคราะห์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ใน The Discourse of Lorenzo Valla on The Forgery of the Alleged Donation of Constantine ด้วยการพิสูจน์เอกสาร Donation of Constantine ซึ่งปีชอบพิคอก แห่งอังกฤษ และ นิโคลัสแห่งคุชา แห่งเยอรมนีก็เคยสงสัยมาก่อนแล้ว วัลลา สรุปเอกสารชิ้นนี้เป็นหลักฐานปลอม วัลลา ใช้หลักการประเมินภายในการพิสูจน์ วัลลา สรุปว่าแทนที่จะเป็นพระบรมราชนูญญาตที่จักรพรรดิคอนสแตนตินมอบต่อสันตปาปาชิลเวสเตอร์ที่ 2 ในคริสต์ศรีของศตวรรษที่ 4 ภาษาในหลักฐานนี้เป็นของศตวรรษที่ 8 ต่อมาค้นพบว่า ต้นฉบับของ Donation of Constantine อยู่ในห้องสมุดนักบุญเดนิส ซึ่งสอดคล้องระหว่างจดหมายของสันตปาปาชาคาเรียส และของสันตปาปาสตีเฟน

บาร์นส์ มีความเห็นว่าการประกาศว่า Donation of Constantine เป็นเอกสารปลอม จัดว่าเป็นความกล้าหาญของเขามากกว่าอย่างอื่น สิ่งที่แสดงถึงความริเริ่มของวัลลา คืองานเขียนชื่อ Duo Tarquinii ซึ่งโจมตีลิวิเกี่ยวกับการเขียนประวัติศาสตร์โรมัน งานชิ้นนี้แสดงว่าแม้ว่างานเขียนคลาสสิกซึ่งเป็นที่ยกย่องมากก็ถูกโจมตีได้เช่นกัน สำหรับนักกฎหมายนิยมการโจมตีนิยายปรัมปราของอารยธรรมคลาสสิกเป็นเรื่องต้องใช้ความกล้าหาญมากกว่าการโจมตีปฏิหนาริย์ของสมัยกลาง แต่มีน้อยคนที่กล้าโจรตีงานเขียนคลาสสิกโดยเฉพาะของลิวิ ในสมัยนี้ไม่มีผู้ใดเป็นนักวิจารณ์ที่ยิ่งใหญ่เหมือนกับวัลลา

มาคีเยวรอลี (ค.ศ. 1469-1527)

ก่อนศตวรรษที่ 15 รัฐที่ปกครองแบบสาธารณรัฐในอิตาลียกเว้นเวนิซและเจนัวต่างประสบความสัมมาเหลา เนื่องจากการต่อสู้ระหว่างชนชั้นสูงและชนชั้นกรรมกรบุทางให้มีการปกครองแบบเผด็จการ ในมิลานตระกูลวิสكونติ ปกครอง ค.ศ. 1450 เป็นตระกูลสฟอร์ซา ส่วนในفلอเรนซ์ คือตระกูลเมดิซี ในเพอราราคือตระกูลเอสเต ฯลฯ ตระกูลที่ปกครองนี้มักเป็นทรราชย์ จึงมีการเขียนเรื่องเหล่านี้ขึ้น แต่ไม่มีเรื่องใดที่ยิ่งใหญ่เหมือน The Prince ของมาคีเยวรอลี

เหตุการณ์ภายในอิตาลีอิทธิพลต่ออิตาลี คือพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 แห่งฝรั่งเศสบุกอิตาลีในค.ศ. 1494 ทำให้ทำลายดุลแห่งอำนาจในควบสมุทรนี้ ประกอบกับอำนาจขยายอำนาจของออกไปเพื่อทดสอบการสูญเสียดินแดนในแอลัวงแก่เตอร์ก ทำให้การเมืองของอิตาลีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รัฐแต่ละรัฐเป็นทั้งศัตรูและเป็นพันธมิตร การเมืองในอิตาลีจึงเป็นที่สนใจทั่วไป ผลกระทบความยุ่งยากนี้ ทำให้มีการพัฒนาเทคนิคการปกครองและการรัฐเพื่อใช้เป็นประโยชน์

นักประวัติศาสตร์ผู้ประสบเหตุการณ์นี้ แล้วมีความเข้าใจ ตลอดจนตีความหมายการเมือง ในยุคนี้ คือ นิกโกริ มาเคียเวลลี เป็นลูกชายผู้พิพากษาในเมืองฟลอเรนซ์ เขารับอิทธิพลจาก โเพลบีอุส เมื่ออายุ 25 ปี (ปีที่弗รังเศสบุก) เขารับราชการในคณะกรรมการที่รับผิดชอบในเรื่อง ต่างประเทศและสังคม ทำให้เขาได้ท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ และมีโอกาสสังเกตการณ์ด้าน การเมือง การทุต และการทหารของอิตาลีอย่างใกล้ชิด เมื่อตระกูลเมดิซินกลับมามีอำนาจใน ฟลอเรนซ์ ใน ค.ศ. 1512 ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันทำให้มาเคียเวลลีสูญเสียตำแหน่งทางราชการ

มาเคียเวลลีเริ่มเขียน The Prince ใน ค.ศ. 1513 (พิมพ์ ค.ศ. 1532) เขาระบุ Discourses on The First Ten Books of Livy และ History of Florence (พิมพ์ใน ค.ศ. 1525) ในเรื่องสไตล์การ เขียนหรือความแน่นอนแล้ว งานเขียนของมาเคียเวลลีสูญเสียไม่ได้ แต่เขาระบุเป็นนักประวัติศาสตร์ ที่เข้าถึงธรรมชาติของเหตุและผล ในแง่การเมืองเขามารถให้ภาพพจน์ที่แจ้งชัดเกี่ยวกับการ พัฒนาทางการเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้หาไม่ได้จากนักประวัติศาสตร์อื่นหลังโเพลบีอุส

มาเคียเวลลี เข้าใจพื้นฐานของการพัฒนาทางการเมืองมากกว่านักประวัติศาสตร์ มุชย์นิยมอื่น ๆ เขาระบุความเกี่ยวพันระหว่างการเมืองภายในและนโยบายต่างประเทศ ตลอดจนความเกี่ยวพันระหว่างด้านทหารและการพัฒนาทางการเมือง มาเคียเวลลียอมรับฐานะ ของฟลอเรนซ์ในประวัติศาสตร์อิตาลี เขายอมรับความจริงว่าฟลอเรนซ์ไม่ใช่จังหวัดเดียว แต่เป็นผลแห่งการยกย่องแทรบบุรุษ สิ่งเหล่านี้ปรากฏในเรื่อง The Prince มาเคียเวลลีลงทิ้งการเรียง เรื่องตาม ค.ศ. แต่เขาระบุตามหัวข้อ เขายังไม่เขียนสำนวนไว้เราแต่ระบุว่ามีที่เป็นจริง เขาระบุหลักฐาน 2-3 ชั้น แต่เป็นหลักฐานที่ดี เช่นของบลอนด์ส์, จีโวนานี วิลลานิ และซิม่โนเนตตา ส่วนตัวของ หนังสือของเขาก็อ้างเรื่องวิัฒนาการ การเมืองภายในของฟลอเรนซ์ เขาระบุอย่างละเอียด พร้อมกับวิจารณ์ด้วย

The Prince ทำให้มาเคียเวลลีถูกใส่ร้ายอย่างอยุติธรรม และ The Prince ได้กล่าวเป็น คู่มือของชนชั้นปกครอง ในหนังสือเล่มนี้ มาเคียเวลลียกย่อง ซีซาบอเจีย บุตรชายสันตปาปา อเล็กซานเดอร์ที่ 6 ซีซาบอเจียเป็นคนบ้าอำนาจ และมุ่งรักษาอำนาจโดยไม่คำนึงถึงวิธีการ แต่สำหรับมาเคียเวลลินั้น จุดประสงค์ของเขาก็คือที่บกอกหักกัยของ The Prince ซึ่งเขาระบุว่าให้ ลอร์เรนโซ่ เดอ เมดิซี รวมอิตาลีโดยขับไล่ชาวต่างชาติ มิใช่การมุ่งสู่อำนาจเพื่ออำนาจ และใน Discourse มาเคียเวลลีสรุปว่ารัฐบาลที่ดีที่สุด คือ รัฐบาลที่รัฐบุคคลของโดยประชาชน มิใช่เจ้าชาย แบบมาเคียเวลลีปกครอง อย่างไรก็ตามมาเคียเวลลีเป็นที่รู้จักในนามเจ้าของทฤษฎีที่มุ่งสู่อำนาจ โดยไม่คำนึงถึงวิธีการมากกว่า เชอร์เจมส์ แมกอินทอร์ช วิจารณ์ว่า The Prince เป็นการวิเคราะห์

อำนาจภายในรัฐ มาเคียงแคลมได้เป็นผู้ก่อตั้งความคิดที่ปรากฏใน The Prince เขามิ่งจำเป็นต้องเชื่อความคิดเหล่านี้

ในฐานะที่มาเคียงแคลมเป็นนักประวัติศาสตร์แบบพราณฯ ตามมาตรฐานสมัยใหม่ งานของเขามีข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดและหลักฐานอ่อน ผู้สืบท่องมาเคียงแคลม และเป็นคู่แข่งของมาเคียงแคลม ก็คือ กุยเชียดินิ

ฟรานเชสโก กุยเชียดินิ (ค.ศ. 1483-1540)

เขามีชื่อเมืองฟลอเรนซ์ ศึกษากฎหมายในมหาวิทยาลัยปาดัว ต่อจากนั้นก็เป็นทนายความในฟลอเรนซ์ ต่อมากลายอกแล้วริ่มเป็นทูตใน ค.ศ. 1513 สันตปาปาแต่งตั้งเขามาเป็นข้าหลวงในรัฐของศรษนา เช่น ไมดีนา เรคจิโอ ลอมบาร์ดี ในที่สุดเขาลาออกไปเขียนหนังสือประวัติศาสตร์เมื่ออายุ 27 ปีเขายัง History of Florence ระหว่าง ค.ศ. 1378-1509 เขามี่อนนักประวัติศาสตร์รุ่นก่อนและร่วมสมัยของเขามีคือเป็นนักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น แต่เขาก็ให้สิ่งใหม่แก่ประวัติศาสตร์นิพนธ์เขามาและทิ้งแนวทางการเขียนประวัติศาสตร์มนุษย์นิยมในสมัยต้น ๆ เขายังคงทิ้งภูมิการเขียนประวัติศาสตร์แบบคลาสสิก โดยเขามิใช้วิธีตอบโต้กันในการบรรยายของเขามี กุยเชียดินิสนใจประวัติศาสตร์การเมืองร่วมสมัย เขายังคงทั้งบุคคลและนโยบายเขามีความสามารถในการคัดเลือกข้อเท็จจริง นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ยอมรับว่า ด้วยงานเขียนของกุยเชียดินิทำให้กับงานเขียนประวัติศาสตร์ของยุโรปตะวันตกได้ก้าวขึ้นมาทัดเทียมกับสมัยของญูซีดีตีสและโพลีบีอุส อย่างไรก็ได้ History of Florence มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยพื้นพุศลปวิทยาการ เนื่องจากพิมพ์ใน ค.ศ. 1559

งานชิ้นต่อมา กุยเชียดินิเขียน History of Italy เป็นหนังสือ 20 เล่ม เริ่มแต่สมัยพระเจ้าชาลส์ที่ 7 เข้ามายังอิตาลีใน ค.ศ. 1494 และมาสิ้นสุดเมื่อสันตปาปาเคลเมนต์ที่ 7 สิ้นพระชนม์ใน ค.ศ. 1534 จุดประสงค์การเขียนของเขาก็เพื่อจะสอนและให้บทเรียน เมื่อเปรียบ History of Italy และ History of Florence ชี้งเขียน 30 ปีก่อน จะเห็นว่าวิธีการของเขามิเปลี่ยนแปลงมากนัก เขายังคงมีความลำเอียงทางการเมืองแบบเก่า การวิเคราะห์ทางจิตวิทยาแบบเดิมแต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงคือปรัชญาการเมืองของเขามากขึ้น 30 ปีให้หลัง กุยเชียดินิได้รับประสบการณ์เศรษฐกิจอย่าง เขายังคงทุกภูมิการเมืองของเขามากขึ้น ทำให้เขายังคงในแรงร้าย นอกจากนั้นการที่เขาริบต่อ กับรัฐบาลศรษนา ทำให้เขายังคงทำให้เขามองประวัติศาสตร์ในแง่ประวัติศาสตร์สากล ชี้งงานชิ้นแรกมิใช่แนวโน้มในการตัดสินเกี่ยวกับคนและเหตุการณ์ เขายังคงเป็นตัวแทนของความคิดที่ปรากฏใน The Prince จนถึงวันนี้

บาร์นส์ ถือว่า History of Italy เป็นงานที่มิได้รีเริ่มสิ่งใหม่ เนื่องจากเข้าประนีประนอมโดยการเน้นในจำนวนตามแบบนักประวัติศาสตร์มุชย์นิยมทั่ว ๆ ไปที่เขากล่าวไว้ใน History of Florence งานชิ้นนี้ที่เขายกเรื่องราวจากประเพณีและไม่ผูกพันกับรัฐใด ราชวงศ์ใด จัดเป็นประวัติศาสตร์ทั่วไปเล่มแรกของอิตาลี ทำให้เขามีโอกาสศึกษา การเจริญและการเสื่อมของรัฐ การติดต่อระหว่างรัฐ ลักษณะของการเมืองระหว่างประเทศ และขบวนการพัฒนาทางการเมือง เป็นงานที่แพร่หลายมาก

สไตล์การเขียนของกุยเชียดินนัน ในหน้าหนึ่งมีประโยคเพียง 2 ประโยค หรือ 3 ประโยค บางครั้งประโยคเดียว ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย อย่างไรก็ได้นักประวัติศาสตร์ชั้นดีของยุคพื้นฟูศิลปวิทยาการ เช่น มาเคียเวลลี และกุยเชียดินนีสนใจในการเมือง โดยสนใจความแน่นอนของข้อเท็จจริงรองลงมา

ประวัติศาสตร์นิพนธ์นักอิตาลี

ทศนคติของนักมุชย์นิยมนักประเศษอิตาลี เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส นั้น จัดเป็นการผสมผสานระหว่างความคิดเก่าและความคิดใหม่ในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ โดยถือว่าประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่อยู่ในสาขาปรัชญา และความจำคือสิ่งที่คู่กับประวัติศาสตร์ ในขณะเดียวกัน ก็จะเห็นว่า ประวัติศาสตร์เป็นคุณศิลธรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพนัก ดังนั้น เชอร์ ฟิลิป ชิดนีย์ ถึงกับพูดว่า โดยที่ประวัติศาสตร์ศึกษาเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ดังนั้นจึงอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าบทกวี ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นความจริงที่มีความเป็นสาгалได้

นอกจากนี้ ยังมีความคิดว่าประวัติศาสตร์เป็นการแสดงออกถึงการซึ้งทางของพระเจ้า ดังนั้น นักประวัติศาสตร์เขียนเกี่ยวกับการตัดสินของพระเจ้า ความคิดนี้ยังคงมีอิทธิพลในการเขียนระลับนักประวัติศาสตร์บ้างไม่เชื่อว่าตนเองสามารถอธิบายทุกสิ่งทุกอย่าง แต่มิได้หมายความว่า นักประวัติศาสตร์มุชย์นิยมยอมรับการแทรกแซงของพระเจ้าอย่างง่ายดายเหมือนนักพงศาวดารในสมัยกลาง แต่ยังมีการยอมรับเป็นบางเรื่องเท่านั้น อย่างไรก็ได้ ยังคงเชื่อว่า มีการซึ้งทางของพระเจ้า

วิธีการของนักประวัติศาสตร์มุชย์นิยม ยังคงใช้วิธีเก่า ๆ เมื่อมีหลักฐานขัดแย้งกัน นักประวัติศาสตร์มักเลือกหลักฐานหนึ่งมากกว่าเสนอห้อง 2 ด้านเพื่อให้ผู้อ่านเลือก ในศตวรรษนี้ ลิว ไม่เป็นที่นิยมมากนัก แต่จะหันมานิยมโพลีบิอุสและตาซุส

เยอรมนี

ในอิตาลีเมื่อมีการรื้อฟื้นอารยธรรมคลาสสิกกันเน้นในคุณค่าของมนุษย์นิยม และไม่สนใจทางศาสนาและมุ่งมาทางโลกมากขึ้น ส่วนในเยอรมนีได้ใช้รัฐกรรมคลาสสิกเพื่อการศึกษาโดยเริ่มในโรงเรียนในเมืองเด wenเตอร์ในเนเธอร์แลนด์ ภายใต้การนำของ โธมัส เอ เคเมปส และเยอรมนีกลับสนใจทางศาสนามากขึ้น แต่ต่อต้านอำนาจของทางศาสนาจักร ก่อนเกิดการปฏิรูปศาสนา ในเยอรมนีมีการเปลี่ยนแปลงมากทางด้านการพัฒนาทางบัญญา มีการก่อตั้งโรงเรียน පablawanกรรมของคลาสสิก และวงการห้องสมุดกึ่มร่วมหนังสือ ระหว่าง ค.ศ. 1456-1460 มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงฟรีเบอร์ค และบาเซล และมีการตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ ตามมาอีกมากมาย

นักมนุษย์นิยมเยอรมันมิใช่นักประวัติศาสตร์ทั้งหมด แต่นักมนุษย์นิยมชาวเยอรมันคิดแบบประวัติศาสตร์ ก้าวคือมีการค้นหาต้นฉบับของวัฒนธรรมคลาสสิกในวัดต่าง ๆ เมื่อมีการค้นพบก็มีการพิสูจน์ว่าเป็นฉบับแท้จริงหรือไม่ แล้วก็พิมพ์ออกมายโดยใช้วิธีการของวัลลานักมนุษย์นิยมเยอรมันคือถ่ายกับนักมนุษย์นิยมประเทกอื่น ๆ ก้าวคือ มีแนวโน้มเขียนยกย่องชาติของตน นักเขียนเยอรมันเขียนวิกรรมของชาวเยอรมันที่ไม่ยอมขึ้นต่อโรม มีการเขียนแนวโน้มมากมาย เนื่องจากเยอรมันยังไม่ได้มีการรวมกันทางการเมือง ศูนย์กลางความรู้สึกชาตินิยมของเยอรมัน คือจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์

จักรพรรดิแมกซิมิเลียน 1 (ค.ศ. 1459-1529) เป็นผู้ปกคลองจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ พระองค์มีพลังอยู่ที่ดินแดนส่วนที่เป็นของราชวงศ์แอปสเบิร์ก พระองค์ปกคลองจักรวรรดิในแนวที่มุ่งให้ผลประโยชน์ของจักรวรรดิคือล้องของกับผลประโยชน์ของราชวงศ์ แต่พระองค์ก็ให้ความสนับสนุนนักมนุษย์นิยม เช่น คอนราด เซลเตส และ โจหันเนส สปิสไไฮเมอร์ (ค.ศ. 1473-1529) ซึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ในราชสำนัก ค.ศ. 1512 เข้าเขียนประวัติศาสตร์ของจักรพรรดิ และเขียน Austria ใน ค.ศ. 1528 โดยเขียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การสืบสันตติวงศ์ของออสเตรีย

โจหันเนส ไตรเเทมิอุส (ค.ศ. 1462-1516)

เป็นพรหษายของจักรพรรดิแมกซิมิเลียนที่ 1 เข้าเขียนพงศาวดารของ เออร์โค และ สปอนไชม์ ประวัติศาสตร์ของแฟรงค์ ฯลฯ แต่งงานเขียนของเขามิ่งเป็นไปในรูปวิจารณ์ ไตร-เเทมิอุส วิจารณ์นักประวัติศาสตร์ที่เขียนผสมความจริงและความเท็จเข้าด้วยกันทำให้ประวัติ-

ศาสตร์สับสน ประวัติศาสตร์ที่ดีจะให้ความรู้ และแนะนำแนวทางแก่เรา ทำให้มุชย์มีความศรัทธา ความหวังเกิดความรักเพิ่มขึ้น แต่เขาไม่บรรลุจุดหมายดังกล่าว งานเขียนของเขายังเชื่อถือนักมิได้

ฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกที่ได้อธิพลยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการจากอิตาลี เนื่องจากฝรั่งเศสและอิตาลีมีความสัมพันธ์ทางการเมืองมากกว่าประเทศอื่น ถึงแม้ว่าในศตวรรษที่ 14 สันตปาปาพระทันอยู่ที่เมืองอาวี่ยอง ในฝรั่งเศสสันตปาปาส่วนใหญ่เป็นชาวฝรั่งเศสแต่การดินแดนส่วนใหญ่เป็นชาวอิตาเลียน วัฒนธรรมของอิตาลีแพร่ขยายมายังฝานดอร์ในศตวรรษที่ 15 ใน ค.ศ. 1494 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 บุกอิตาลี ทำให้วัฒนธรรมอิตาลีแพร่หลายมากขึ้น การเขียนประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศสสะท้อนให้เห็นอธิพลของอิตาลี นักประวัติศาสตร์คนสำคัญได้แก่

ฟลิปเป เดอ คอมมีนส์ (ค.ศ. 1445-1509)

คอมมีนส์ ไกลซิดกับเหตุการณ์ทางการเมืองของฝรั่งเศสและอิตาลี ใน ค.ศ. 1472 เข้ามา接รราชการกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 11 แห่งฝรั่งเศส คอมมีนส์ได้เข้าเฝ้าขณะพระเจ้าหลุยส์ที่ 11 สวรรคตใน ค.ศ. 1483 เข้าได้บันทึกลงในพงศาวดารของเขาระบุว่า

หลังจากนั้น ขุนนางในฝรั่งเศสแตกแยกเป็นหลายฝ่าย คอมมีนส์อยู่ฝ่ายพระเจ้าหลุยส์แห่งออร์ลีนส์ พระราชนัดีของพระนางจีน พระธิดาของหลุยส์ที่ 11 แต่หลุยส์ แห่งออร์ลีนส์พ่ายแพ้ คอมมีนส์จึงถูกขับออกจากราชสำนัก ต่อมามาเรวานแพนร่วมกับดุกเพื่อจับกุมกษัตริย์แต่ล้มเหลวจึงถูกจำคุก อย่างไรก็ได้ใน ค.ศ. 1491 เขายังคงเป็นที่ปรึกษาของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 เมื่อชาร์ลส์ที่ 8 บุกอิตาลีเขาร่วมไปด้วย และเป็นคนโปรดของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8 จนกระทั่งพระองค์สวรรคตใน ค.ศ. 1498

ในสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 12 คอมมีนส์ไม่เป็นคนโปรดอีกต่อไป ระยะนี้เขาริบภารกิจ Memoirs เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1464-1483 และ 1488-1494 มีจุดมุ่งหมายให้นักประวัติศาสตร์รุ่นหลังมีทั้งหมด 8 เล่ม 6 เล่มแรกเป็นเรื่องในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 11 และการที่ฝรั่งเศสบุกอิตาลีและการสวรรคตของพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 8

คอมมีนส์ มีคุณสมบัติของนักประวัติศาสตร์ที่แท้จริง กล่าวคือเข้าจับแนวโน้มของเหตุการณ์ได้ วิเคราะห์แรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลัง พิจารณาสาเหตุและผลในเหตุการณ์บรรยาย-

สภាភແວດລ້ອມທາງວັດນຫຣມແລະນິກາຮສຽບທີ່ນໍ້າເຊື້ອສື້ອ ຄອມມືນສແນະນຳນັກກາຮເມືອງ ວົງບຸຮູນ ແລະນັກກາຮຖຸຕໃຫ້ສຶກຂາງານຂອງເຂາໃຫ້ ເນື່ອຈາກມີກາລທາງກາຮເມືອງທຸກອຍ່າງ ແມ່ວັຄອມມືນສ ແກ້ໄຂງານຂອງເຂາກ່ອນພິມພ ແຕ່ຢັງຄົງມີຂໍ້ອົດພລາດ ຜົ່ງຈາກເກີດຈາກກາຮຈໍາອົດເນື່ອຈາກເຂີຍຫລັງ ຈາກເຫຼຸກກາຮົນເກີດຂຶ້ນ ອົງໂອເຂາຈາກເຂີຍບັນທຶກຢ່າງໄວແຕ່ເຮັບເຂີຍຫຼືລອກອົດ ແຕ່ມີຂໍ້ອົນໆຂ້ອງໃຈ ພລາຍປະກາຮທີ່ເຂາເຂີຍຂໍ້ເທິງຈົງອົດພລາດທັງ ຖ້າທີ່ເຂາອູ້ນໃນເຫດກາຮົນອ່າງໄກລ໌ຮົດ ເຊັ່ນ ເຂາເຂີຍປີສິນຫີວິດຂອງພິລີປ ແທ່ງເບອຣັກນີ້ ອົງຄົ້ອປັນກົງຂອງເຂາ 1 ປີ ໃຫ້ຫລັງຈາກປີສິນຫີວິດຈົງ ແລະຂໍ້ອົດພລາດໃນເຮືອງກາຮນຸກອິຕາລີ ຜົ່ງເຂາເຂີຍຫລັງຈາກເຫຼຸກກາຮົນໄມ່ໜານ ແລະຕ້ວຄອມມືນສ ກີ່ເຊີວ່າຫຍຸ້ນໃນເຮືອງອິຕາລີ

ຄອມມືນສເປັນນັກປະວັດຕາສຕ່ຽກກາຮເມືອງ ບັນທຶກກາຮຈໍາຂອງເຂາກລາຍເປັນຄຸມືອ ໃນກາຮບັນທຶກປະວັດຕາສຕ່ຽກກາຮໃນຄຕວະຮະຕ່ອມາ⁶ ມີກາຮແປງງານເຂີຍຂອງເຂາເປັນກາໝາລະດິນ ອິຕາລີ ອັງກຖຸ ເຍອມນີ້ ສປັນ ໂປຣຖຸເກສ ແລະເດັນມາຮົກ ພຣເຈົ້າເຂົ້າເຊົ່າທີ່ 4 ແລະຈັກພຣະດີຫັ້ງລົດທີ່ 5 ໂປຣດາງຂອງເຂາ ສ່ວນເມີນຫລັງຮອນຄື້ອວ່າງານເຂີຍຂອງເຂາເປັນກາຮທີ່ເຈົ້າຫຍຸ້ນຕ້ອງຕື່ກົນ່າ

ຄວາມສຳຄັນຂອງງານຂອງເຂາອູ້ນທີ່ເຂາເປົ້າຢັບເຫັນກາຮປົກຄອງຂອງປະເທດຕ່າງ ຖ້າເຊັ່ນ ຮະຫວ່າງວົງບາລຂອງອັງກຖຸແລະເວົນໜີເກີ່ວກັບກາຮປົກຄອງຂອງອັງກຖຸຄອມມືນສແປກໃຈໃນ ອຳນາຈຂອງວົງບາລແລະຍົກຍ່ອງອັງກຖຸເປັນປະເທດທີ່ປົກຄອງດີ ເຂາໄຫ້ກາຮສິນໃຈແກ່ສ່ວນໜ້ອຍ ແຕ່ສິນໃຈໃນວັດນຫຣມແລະກູ່ຫມາຍ ເຂາເຂີຍສພາພຫານາຂອງອິຕາລີ ເຂາເປົ້າຢັບເຫັນກາຮ ແຕກຕ່າງຂອງຝ່ຽວເສ ແລະອັງກຖຸວ່າຝ່ຽວເສເຊີວ່າຫຍຸ້ນໃນກາຮເຈົ້າທຳສັນນິສັງຫຼຸງ ຈົນກະທັງ ອັງກຖຸຮ້ອງທຸກໆຂໍ້ວ່າອັງກຖຸໜະສົງຄຣາມແຕ່ມາແພັງຝ່ຽວເສໃນຕອນທຳສັງຫຼຸງ ບັນທຶກກາຮຈໍາ ຂອງເຂາມີສ່ວນຜສມຂອງພົງຄວາດາຮແບບສມັກລາງແລະປະວັດຕາສຕ່ຽກກາຮເມືອງສມັຍໄໝ່ Memoirs ຂອງເຂາຈັດເປັນຫລັກຮູານທີ່ເກີ່ວກັບເຮືອງຮາວໃນສມັຍພຣະເຈົ້າຫຼຸດລົດທີ່ 11 ແລະຫັ້ງລົດທີ່ 8 ຂໍອັບກິໂຮງ ຂອງເຂາກີ້ອີ້ນ ເຂາມີຄວາມເຫັນວ່າເຫດກາຮົນຫລັກທຸກໆກາຮົນພັນນາໄປແຕກຕ່າງຈາກແຜນກາຮົນ ຂອງມຸນໜີ່ຢ່າງສິ່ງທີ່ໄມ່ຄາດໝາຍເປັນກາຮແກ່ງຂອງພຣະເຈົ້າ⁷

ຫັ້ງ ໂບແດງ (ຄ.ສ. 1530- 1596)

ເຂີຍນ Method for Easily Understanding History (ຄ.ສ. 1566) ເປັນຫັ້ນສື່ອເລີ່ມແຮກເກີ່ວກັບ ວິທີກາຮກາຮປະວັດຕາສຕ່ຽກທີ່ເນັ້ນກາຮຕີ່ຄວາມໝາຍມາກວ່າກາຮໃຊ້ວິທີກາຮວິເຄຣະຫົວຈາຮົນຫລັກຮູານ ກາຮຂອງເຂາມຸ່ງສຳຮັບນັກອ່ານປະວັດຕາສຕ່ຽກ ໂບແດງຍກເລີກຖຸກິ້ວິກາຮແປ່ງເປັນ 4 ອານາຈັກ ແລະມາຮັບກາຮແປ່ງຢູ່ໂຮບເປັນວົງກາຮພົມສພາພຫານາກາຮປົກຄາສນາ ເຂາອົບຍາຍຖື່ງຄວາມແຕກຕ່າງ

⁶ Thompson, *A History of Historical Writing*, p.513.

⁷ Fitzsimonds, *The Development of Historiography*, p.106.

ของมนุษย์เนื่องจากความแตกต่างของอากาศ แม้ความคิดนี้มิใช่ความคิดใหม่ แต่การเขียนของเขามีหลักเกณฑ์ดี โบแดงถือว่า อากาศในฝรั่งเศสเหมาะสมสำหรับมนุษย์ ดังนั้นฝรั่งเศสเป็นแบบอย่างของมนุษย์ที่ประสบความสำเร็จในโลก โบแดงเน้นปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีต่อการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ เขาเป็นผู้ริเริ่มแนวทางนี้ ซึ่งมอง特斯กิເອລและริตเตอร์ใช้ในเวลาต่อมา โบแดงเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา ประวัติศาสตร์เขาแบ่งการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็น 3 ชั้น

1. ชาติตะวันออก
2. ชาติเมดิเตอร์เรเนียน
3. การก้าวสู่อำนาจของประเทศในยุโรปภาคเหนือ

โบแดงจึงเป็นผู้ริเริ่มทฤษฎีของการก้าวหน้าใช้ในการเขียนประวัติศาสตร์เขาเชื่อว่า มนุษย์ก้าวหน้าเรื่อย ตั้งแต่สมัยสร้างโลก โบแดงเน้นว่า ประวัติศาสตร์เป็นวิชา มีประโยชน์ทางด้านปัญญาและมีคุณค่าต่อทางการเมือง

สิ่งที่นักประวัติศาสตร์มนุษย์นิยมให้แก่ประวัติศาสตร์นิพนธ์ ก็คือการค้นหาต้นฉบับของงานเขียนของนักประวัติศาสตร์ในสมัยคลาสสิก ผู้นำในด้านนี้ได้แก่ ปอกจิโอและอินโคล แห่งแอสโกลี มีการค้นพบต้นฉบับที่หายไปของซีเซโร, เนปอส, وار์โระ และตาซิตุส โดยเฉพาะอินโคล แห่งแอสโกลี ค้นพบ Germania ของตาซิตุส

อังกฤษ (ค.ศ. 1485-1603)

ศตวรรษที่ 15, 16 เป็นศตวรรษที่อังกฤษเปลี่ยนแปลงทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนาและการพัฒนาทางปัญญาจากสมัยกลางมาสู่สมัยใหม่ ในสมัยของกษัตริย์ราชวงศ์ทิวดอร์ 2 องค์แรก เป็นช่วงที่นักประวัติศาสตร์ ได้อิทธิพลจากอิตาลี การเขียนประวัติศาสตร์อยู่ภายใต้การนำของโกรซีน, ลิเนเคน, โกลเดต และเซอร์ โรมัส มอร์

ยุคนี้เป็นยุคปฏิรูปศาสนาของอังกฤษด้วย พระเจ้าเยนรีที่ 8 ประกาศเป็นอิสระจากศาสนาคริสต์ ตามมาด้วยกำเนิดของลัทธิพิวาร์ตัน ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมก็มีการปฏิวัติเกิดขึ้น โดยที่สังคมดองกุหลาบทำให้อังกฤษสูญเสียในเรื่องการค้ากับต่างประเทศ พระเจ้าเยนรีที่ 7 จึงทรงส่งเสริมการค้ากับต่างประเทศอย่างมาก many ยังเป็นอิทธิพลจากการค้นหาดินแดนใหม่ ทรงขยายเส้นทางการค้าไปทางตะวันออกกลางและเมดิเตอร์เรเนียน และแถบบอลติก จึงเกิดการขยายทางด้านเศรษฐกิจ การขยายทางเศรษฐกิจนี้ทำให้ต่างประเทศ

ต้องการสิ่งที่จากอังกฤษมากขึ้น การขยายทางการค้าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ กล่าวคือระบบกันรั่ว ทำให้เจ้าของที่ดินรวมที่ดินเป็นผืนเดียวกัน ในขณะเดียวกันเกิดชนชั้นชาวนาที่ต้องเช่าที่ดิน ด้านอุตสาหกรรมมีการขยายกันตามเมือง ทำให้เกิดชนชั้นกลาง และชนชั้นกรรมกร

ทางด้านการเมืองก็เกิดการเปลี่ยนแปลง กษัตริย์รวมอำนาจสู่ส่วนกลาง ปราบกบฏชัด ในสมัยพระเจ้าเอเนรี่ที่ 7 พระองค์พยายามลดอำนาจของขุนนางที่อ่อนแอดลงเนื่องจากผลของสังคมจากการลุลาฯ พระองค์ยังได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นกลางซึ่งต้องการรัฐบาลกลางที่เข้มแข็งเพื่อป้องกันทางการค้า

ด้านการพัฒนาทางปัญญา มีพัฒนาออกไป เนื่องจากอิทธิพลการฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ผลจากการค้าขายติดต่อกับต่างประเทศและผลจากการค้นหาดินแดนใหม่ งานเขียนของโโคเปอ-นิคัส (ค.ศ. 1543) และกาลิเลโอ (ค.ศ. 1564-1642) เสนอความคิดใหม่ ๆ ทางด้านฟิสิกส์ ทำให้ความคิดเกี่ยวกับจักรวาล มีการเปลี่ยนแปลง

ในสมัยนี้ (ราชวงศ์กิวเดอร์) การเขียนประวัติศาสตร์ประสบความสำเร็จน้อยกว่า ทางด้านวรรณคดี นักประวัติศาสตร์ในสมัยนี้ได้แก่ โพลิดอร์ เวอร์จิล เชอร์ โรมัส มอร์ และ约อร์ช คาเวนดิช แต่นักประวัติศาสตร์กลุ่มนี้มีชื่อเสียงในด้านสุ่ติล์การเขียนมากกว่ามีชื่อเสียงในฐานะนักประวัติศาสตร์

ในด้านการเขียนประวัติศาสตร์ มีการเปลี่ยนแปลงก่อนปลายศตวรรษที่ 15 กล่าวคือ เกิดมีพงศาวดารประจำเมืองแทนพงศาวดารแบบสมัยกลาง พงศาวดารแบบสมัยกลางเขียนเป็นภาษาละติน และเรียงตามวันเวลา พงศาวดารประจำเมืองเขียนเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศยน เป็นพรา瓦ส ซึ่งเขียนทั้งเรื่องการเมือง การค้า ราชสำนัก การติดต่อกับต่างประเทศ พงศาวดารประจำเมืองที่สำคัญคือพงศาวดารลอนדוןเป็นเอกสารทางราชการที่สำคัญ พงศาวดารฉบับแรก ๆ ของลอนדוןเริ่มตั้งแต่พระเจ้าริ查ร์ดใจสิงห์ครองราชย์ ค.ศ. 1189 และบันทึกต่อมาถึงค.ศ. 1274 พงศาวดารลอนדוןแต่เริ่มแรกมีการบันทึกเรื่องราวระดับชาติ นอกจากนี้บางครั้งมีการบันทึกพระราชสารสน แล้วเอกสารอื่น ๆ ทำให้พงศาวดารลอนדוןมีค่า

ในปลายศตวรรษที่ 15 พงศาวดารลอนדוןขยายขอบเขตมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นผลงานของ โรเบิร์ต เพเบียน (ตาย ค.ศ. 1513) เขายังชื่อว่า The New Chronicles of England and France เพเบียนเป็นชาวลอนדון เป็นสมาชิกของสมาคมพ่อค้าแห่งหนึ่ง เพเบียนมีจุดประสงค์ขยายขอบเขตของพงศาวดารให้กว้างกว่าเป็นเพียงพงศาวดารของเมือง ประวัติศาสตร์ของเพเบียน เป็นประวัติของอังกฤษ

โรมัส มอร์ (ค.ศ. 1478-1535)

เขียน History of Richard III มีทั้งฉบับภาษาอังกฤษและภาษาละติน ฉบับภาษาอังกฤษจัดเป็นผลงานทางประวัติศาสตร์เล่มแรกที่เขียนเป็นอังกฤษสมัยใหม่ งานเขียนของเขายังไม่เที่ยงตรงนัก ดำเนินยังคงมีบทบาทในหนังสือมากที่เดียว มอร์เขียนจากหลักฐานที่ได้จากการค้นบ่มอร์ตัน เป็นงานที่มีอิทธิพลต่อนักพงศาวดารชื่ออลล์ และโพลิตอร์ เวอร์จิล

วิลเลียม แคมเดน (ค.ศ. 1551-1623)

จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด แคมเดนชื่นชมในเพลียอุส เขาระบุ Britannia และ Annals of English and Irish History in The Reign of Elizabeth เขาระบุเป็นภาษาละติน การที่เขาเขียนเป็นภาษาละติน เนื่องจากแคมเดนไม่ต้องการถูกโจมตี ระหว่างเขามีชีวิตอยู่ ไม่ได้มีการแปลงานชั้นนำออกมานอกจาก แคมเดนถือว่าเขาระบุเป็นผู้นำทางที่สอนผู้อ่านเกี่ยวกับรัฐและโลกการเมือง ในหนังสือของแคมเดนนี้ เขายังให้เห็นว่าประวัติศาสตร์การเมืองในศตวรรษที่ 16 ไม่อาจแยกออกจากปัญหาศาสนาได้ เขาระบุเรื่องศาสนาอย่างระมัดระวัง เนื่องจากเกรงถูกตรวจจากฝ่ายศาสนาหนังสือเรื่อง Britannia ประสบความสำเร็จมากกว่าเล่มที่ 2 เขายังกล่าวถึงการบรรยายใน Britannia เป็นประเทศ ๆ และมณฑล โดยกล่าวถึงประชาชน ภาษาการคุณตามทรัพยากร แคมเดนเน้นว่าการศึกษาประวัติศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็น “หากผู้ใดต้องการเป็นคนแปลกหน้าในประเทศของตน เป็นคนแปลกหน้าในเมืองของตน เป็นเด็กการในเรื่องความรู้เสมอ ก็ปล่อยเขาไป....”⁸

เมื่อศึกษางานของเขาก็เชื่อมโยงกับพระราชบันทึกในอังกฤษ กิจกรรมศึกษางานของการเรตแมตติงลี ชื่อ The Spanish Armada (ค.ศ. 1959)

เชอร์ ฟรานซิส เบคอน (ค.ศ. 1561-1626)

เบคอนเขียนประวัติศาสตร์ในสมัยการ��宋 สำหรับเจ้าชายอังกฤษ Henry the Seventh เขาระบุเป็นในเดือนมิถุนายน-ตุลาคม ค.ศ. 1621 โดยเน้นในเรื่องการเมือง เขายังไม่สนใจอิทธิพลของมนุษย์นิยมในสมัยพระเจ้าเอ็นรีชที่ 7 เมื่อเขาระบุถึงเรื่องเศรษฐกิจ เบคอนมองในสายตาของรัฐบุรุษโดยถือเป็นปัญหาในการบริหารมากกว่าเป็นปัญหาเศรษฐกิจ เบคอนมีได้สรุปว่า “การเมืองเป็นแบบอย่าง แต่การเมืองให้ใช้ข้อผิดของพระองค์เพื่อสอนผู้อ่าน”

⁸ Arthur Marwick, *The Nature of History*, p.29.

เบคอนได้แบ่งความรู้ออกเป็น 3 แขนงคือ กวี ประวัติศาสตร์ปรัชญา บทกวีมีจินตนาการ เป็นหลัก ประวัติศาสตร์มีความจำเป็นหลัก ปรัชญา มีความเข้าใจ จุดประสงค์ของเบคอน คือ นักประวัติศาสตร์ต้องสนใจแต่ดีติ เข้าปฏิเสธการศึกษาคาดคะเนอนาคตหรือการสืบเสาะแผน ของพระเจ้า การที่เบคอนว่าความจำเป็นหลักในประวัติศาสตร์นั้นคือลิงวุดถือว่าผิดพลาด เนื่องจากอดีตที่ต้องวิเคราะห์นั้นมิใช่สิ่งที่จะจำได้และไม่สามารถจดจำได้ ถ้าสามารถจำได้ ก็ไม่จำเป็นต้องมีนักประวัติศาสตร์

เบคอนใช้หลักฐานชั้นดั้นหมาย แต่การเขียนข้อเท็จจริงของขาดลาดเคลื่อน เขายเปลี่ยนแปลงหลักฐาน การเขียนของเขาอยู่ในรูปปัจจิตรวิสัย เนื่องจากเขาระบุตัวเองไป บางครั้งข้อผิดพลาดอยู่ที่การรับเขียน

ลอร์ด เอ็ดเวิร์ด ไฮต์ คลาเลนดอน (ค.ศ. 1609-1674)

ลอร์ด คลาเลนดอน เป็นนักกฎหมายที่สนใจทางวรรณกรรมและปรัชญา เขายเชื่อว่า กษัตริย์และรัฐสภាផาร์วัมมีอกัน เขารู้สึกว่ารัฐสภานำการต่อต้านพระเจ้า查尔斯ที่ 1 ระหว่าง สมรภูมิ ไฮต์รับใช้กษัตริย์และเขียน History of The Rebellion มีเป้าหมายสำหรับพระเจ้า查尔斯 และที่ปรึกษา เป็นการอธิบายสาเหตุของสมรภูมิและนโยบายของกษัตริย์ผิดพลาด ต่อมาเขายังเป็น ที่ปรึกษาของพระเจ้า查尔斯ที่ 2 ต่อมาถูกกลงโทษและหนีไปฝรั่งเศส เขายังเขียน Autobiography เกี่ยวกับการงานของเขางานถึงสมัยแห่งการพื้นฟูของอังกฤษ เขายังคงความทรงจำ

งานของเขาระบุตัวเอง เรื่องรัฐธรรมนูญ สาเหตุที่เขาระบุความสำเร็จ ในสมัยแห่งการพื้นฟูของอังกฤษ และการสืบอำนาจในเวลาต่อมา เขายังระบุถูกตัดลิขิตต่อคนได้ ดีมาก แต่เรื่องเบื้องหลังทางเศรษฐกิจของการกบฏนั้นก่ออ่านสมัยใหม่ฟังไม่ได้